
Własność zabytku
a dyskrejonalna
władza konserwatorska

Ewelina Kowalska

Własność zabytku
a dyskrecyjonalna
władza konserwatorska

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Gdańsk 2018

Stan prawny 1 stycznia 2018 r.

Recenzenci

Dr hab. Piotr Dobosz, prof. UJ

Dr hab. Katarzyna Zalasieńska

Redaktor Wydawnictwa

Joanna Kamień

Projekt okładki i stron tytułowych

Karolina Zarychta

Zdjęcie na okładce

Przemysław Rybiński

Skład i łamanie

Michał Janczewski

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-711-8

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wprowadzenie	11
Rozdział 1. Zabytek jako dobro wspólne	17
1.1. Założenia wstępne – istota ochrony dziedzictwa naturalnego i dziedzictwa kultury	18
1.2. Wartość zabytków jako cecha konstytutywna	24
1.3. Dobro kultury a zabytek	40
1.4. Dobro wspólne	55
Podsumowanie	74
Rozdział 2. Ochrona zabytków w świetle sporu liberalizmu z komunitaryzmem	77
2.1. Jednostka a wspólnota – liberalizm <i>versus</i> komunitaryzm	78
2.2. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	95
2.3. Prawo własności zabytku i istota ingerencji w spektrum uprawnień właścicielskich	109
Podsumowanie	139
Rozdział 3. Formy ochrony zabytków i ich wpływ na prawa i wolności dysponenta zabytku	141
3.1. Wpis zabytku do rejestru zabytków	143
3.2. Wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa	166
3.3. Uznanie zabytku za pomnik historii	171
3.4. Utworzenie parku kulturowego	176
3.5. Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych	183
3.6. Krajowy rejestr utraconych dóbr kultury oraz krajowy wykaz zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem	198
3.7. Ewidencja zabytków	202

3.8. Udostępnienie zabytku w celu przeprowadzenia badań	207
3.9. Obowiązki związane z odkryciem przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem oraz obowiązki znalazcy przedmiotu mającego cechy zabytku archeologicznego	209
3.10. Nadzór konserwatorski oraz środki nadzoru	214
3.11. Regulacje związane z wywozem zabytków za granicę	232
3.12. Przepisy typizujące przestępstwa oraz wykroczenia przeciwko zabytkom jako formy ochrony zabytków	240
3.13. Administracyjne kary pieniężne	248
3.14. Ochrona zabytków na zasadach ogólnych kodeksu cywilnego i ograniczenie zasady swobody umów wyrażonej w art. 353 ¹ k.c., jeżeli przedmiotem umowy jest zabytek wpisany do rejestru	252
3.15. Zabytek jako przedmiot egzekucji	255
3.16. Dotacje celowe na prace prowadzone przy zabytkach oraz ulgi podatkowe	259
Podsumowanie	267
Rozdział 4. Zakres dyskrejonalnej władzy konserwatorskiej	269
4.1. Formalne i materialne podstawy decyzji konserwatora zabytków	272
4.2. Dyskrejonalność – niedookreślony zakres luzu decyzyjnego i kwestia uznania administracyjnego	278
4.3. Teoria konserwatorska jako materialnoprawna podstawa decyzji administracyjnej	293
4.4. W poszukiwaniu jednolitości decyzji administracyjnych	328
Podsumowanie	346
Zakończenie	351
Źródła prawa	359
Prawo krajowe	359
Prawo europejskie	363
Prawo międzynarodowe	363
Dokumenty doktrynalne	364
Orzecznictwo	367
Literatura	371